

A DÉVÉRKESZEG és horgászata

**A MAGYAR
HORGÁSZ
ISKOLÁJA**

Dövrkeszeg

A dövrkeszeg (*Abramis brama* Linné) hazánk egyik legközismertebb hala. A mély, lassú folyású folyókat vagy a nagyobb tavak iszapos, agyagos, mély részeit kedveli. Gyakran megtalálhatjuk a többméteres vizekben megrekedt fákon, a tartásokon, is, ilyenkor – furcsa módon – a süllővel azonos élőhelyet oszt meg. Fülledt nyári napokon gyakran figyelhetjük meg forgásait a víz felszínén. Nyáron, ha meleg időben a szél megindul, az enyhe, sőt gyakran még erős hullámszásban is boldogul kapnak a felszín közelében felkínált csalira. Olykor vízközt is megtalálhatjuk, egyébként jellemzően csaknem mindig a fenék közelében táplálkozik.

CSALIK

Bármilyen korszerű is felszerelésünk, ha a lényegét, a csalit nem megfelelően választottuk meg, illetve etetési módszerünk nem volt helyes, kevés reményünk lehet a sikeres horgászatra. A szoktató illetve csalogató etetés jelentőségét a dövr horgászatánál nem lehet eléggé hangsúlyozni.

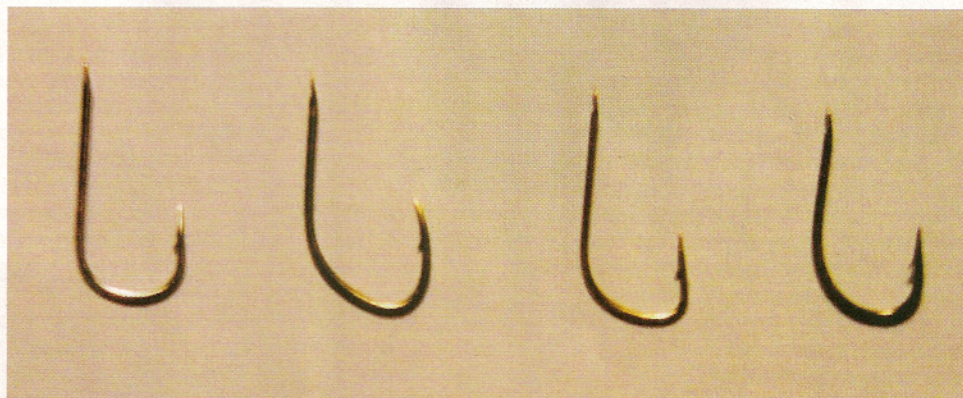
A dövrkeszeg legkedveltebb csalija – mivel ez fő természetesen tápláléka is –, a vörös árvaszúnyoglárva (*Chironomus*). Ha erre a csalira nincs kapás, hiábavalóság lenne más csalival próbálkoznunk. Manapság minden jobb horgászboltban mérsékelt áron kapható egy-egy „levél” szúnyoglárva, mely néhány órás keszegezéshez elegendő. Általános használatának manapság csupán az szab határt, hogy sokan még nem barátkoztak meg a rakósbotos, vagy a finom szerelések matchbotos horgászattal. A szúnyoglárvát ugyanis csak igen kis, vékonyhúsú horogra tudjuk feltűzni anélkül, hogy szét ne roncsoználunk, amikor is teljesen

elveszti vonzerejét a dövrékre. A legnagyobb horog, melyre még feltűzhetjük, a 16-os, de megfelelőbbek a 18-20 sz. horgok, melyeket értelemszerűen csak igen vékony zsinórra köthetünk. A horogelőkének 0.14-nél semmi esetre sem szabad vastagabbnak lennie, de a 0.10-0.12 vastagság még jobban megfelel. Természetes, hogy ilyen kis horgokkal csak megfelelő bottal horgászhatunk anélkül, hogy a zsinór szakadna, vagy a halak rendszeresen lemaradnának a horogról. Legtökéletesebben a

rakós bot 0.8-1.0 mm-es, lágy begumizása oldja meg ezt a problémát. A matchbotok közül is a lágyabb spiccű botok jöhetnek számításba. Csalizásnál a 18-22 sz. horogra a lárvákat a fejük (a lárvát sötétebb vörös, vastagabb vége) közelében tűzzük fel, lehetőleg kettőt-hármat egyszerre. A szúnyoglárvát csak a testen keresztbe kell a horoggal átszűrni, felfűzni felesleges lenne, mert a halak igen határozottan veszik fel. A csalizást igen könnyű kézzel végezzük, nehogy a horog beszúrásá-

nál a lárvát tartalma kifolyhasson. Sokszor több kapást érhetünk el, ha a lárvák mellé egy fehér vagy piros csontkukacot is feltűzünk. Kapástalanság esetén sokszor segít, ha a csalit kissé megemeljük, vagy néhány centnyit arrébb húzzuk.

Igen jó dövrécsali a trágyagilisztá. Ez a csali a szúnyoglárva után talán a legeredményesebb az év minden szakában, különösen akkor, ha a víz hőmérséklete 15°C fok alatt van. A Balatonon a közepes nagyságú, élénk „trágyavörös” még olyankor is meghoz-

za a kapást, amikor csontira csak elvéve foghatunk halat. Fontos, hogy a gilisztákat megfelelően tároljuk: sohase tegyük ki dobozukat erős napsütésnek. Nagy melegben legjobb, ha kis csali-hűtőtáskában tároljuk őket, s nem az egész dobozt, hanem – egy másik dobozban – csupán néhány szál gilisztát tartunk a hűtőtáskán kívül. (25°C fokos hőmérséklet alatt már nem kell ennyire vigyázni rájuk.) Otthon a hűtőszekrény alsó részében tartjuk a dobozt, itt viszont vigyázunk arra, hogy ne fagyhassanak meg. Sokan a földből kiemelik a kukacokat és nedves zsákdarabot, vagy mohát tesznek a dobozba, és erre helyezik őket. Így – a mohán, rongyon átmászta – szépen megtisztulnak és néhány nap után attól a kellemetlen tulajdonságuktól is megszabadulnak, hogy csalizásnál sárga nedvet erresszenek magukból. Az egészséges, eleven gilisztát csak egy helyen, a feje (vastagabbik vége) közelében szűrjük keresztbe a horoggal. (Gilisztához se használjunk 10-esnél nagyobb horgot.) A horog eltüntetése a gilisztában felesleges, csak arra való, hogy hamar elpusztuljon, és élettelenül fityegjen a horgon. Horgászversenyzők gyakorlatából ismert, hogy etetőanyagukba félmaréknyi-maréknyi vágott gilisztát kevernek, ami nagyon hatásos dévérre. Ezt csak olyan vizeken kerüljük, ahol sok a törpeharcsa, mert ezek elárasztva horgászhelyünket, más halat nem engednek szóhoz jutni.

A csontkukac (különböző légyfajok lárvája) univerzális kelesztőanyag, dévérre is nagyon jó. Általában májustól-októberig használhatjuk a legjobb eredménnyel. A vékony huzalból készült horogra, ha jó a kapás, öt-hat darabot is felfűzhetünk, ha azonban csak bátortalanok a kapások, 18-as horgon az egy-két szem eredményesebb. Nem ritka az olyan eset sem, hogy a 20-as horogra tűzött egy szem pinki (apró, pirosra festett csontkukac) hozza meg a kapásokat. A vékonyhúsú horgot (pl. „Drennan Fine Maggot”) csak a bőr alá szűrjük, így tovább életben marad a csali. A csonti olcsó és jó élő anyag etetőanyagunkba is. Folyóvízben horgászva azonban jobb, ha lefojtjuk, vagy leforrázzuk az etetőanyagba szánt

csontikat, hogy az etetőgombócokat ne „rúghassák szét” idejekorán. Ezt erősen iszapos fenéknél is érdemes megtenni, mert az élő kukacok a fenékre kerülve azonnal az iszapba másznak. Ha tületetéstől tartunk, ragasszuk össze a csontikat, így kis adagokban, pontosan etethetünk anélkül, hogy etetőanyagot dobnánk a vízbe. E célra a szaküzletekben vásárolhatunk csonti-ragasztót, mely a liszthez hasonló külsejű anyag. A megtisztított, enyhén megnedvesített csontikat, (mint ha porcukorral szóránk be) megszórnuk a ragasztóval, és a kukacokat jól összerázzuk. Néhány perc múlva látjuk, hogy mozgásuk a ragasztó hatására lelassul. Összenyomva akár öklömnyi gombócot is formálhatunk az összeragadt csontikból. 10-15 percnél tovább diónyi mennyiséget dobva az úszó közelébe kiváló csalogató hatást érhetünk el. (Nagyon fontos, hogy a csontik a ragasztás előtt tiszták legyenek: a fűrészpórt ragasztás előtt alaposan szitáljuk le róluk!)

A csontibáb is ismert dévér-csali. A bebábozódás kezdeti szakaszában levő csontik színe zsemleszínű, világos barna. Vízbe dobva elmerülnek, ellenében a már előrehaladott állapotban levő sötétbarna, fekete színű bábokkal, melyek úsznak a vízben. (Horogra az előbbieket alkalmassak.) Kis kosarú csúzlival a csontikat és a bábokat is jól löhetjük úgy 15 m távolságra. Ha ezt sűrűn gyakoroljuk, jó dévéres vizeken az etetéssel víz közelébe hozhatjuk a halakat. Egy szem csontibáb egy 18 sz. horgon csodákat tehet, ha egyéb csalikra nincs kapás.

A fent említett élő csalik használatát általában eredményesebb, mint az egyéb csaliké, azonban azokról sem kell lemondanunk. Közismert dévércsali a burgonya is, melyet (nem teljesen puhára főzve) apró kockákra vágva tűzünk a horogra. A burgonya-csalihoz nagyon hasznos segéd-eszköz a burgonya-kinyomó, mely nem más, mint egy 6-8 mm belső átmérőjű réz- vagy műanyag cső, melynek külső

peremét élesre képeztük ki. (Régebben lúdtoll üreges részét használták erre a célra.) A hasonló vastagságú burgonyaszetelekből azonos átmérőjű hengerecskéket nyerhetünk, emellett a kinyomóban levő két-három burgonya-henger ki sem száradhat, mindig kellően puha marad. A burgonya-csalinál legfontosabb dolog, hogy megfelelő minőségű legyen, „szappanos”, mely a horogra tűzve nem esik szét, jól tart.

A 25°C fokos, vagy ennél melegebb vízben nagyon hatásos a kenyérrózsza, a friss, fehér kenyér bele. Nem kell meggyúrni, a kenyérből kicsípve tűzzük horogra, s a horogszáron nyomjuk meg csak kicsit. (Egyes esetekben néha még a szúnyoglárvánál is jobb csali.) Nem mindegy, hogy milyen kenyeret használunk: a „multiknál” kapható kenyér eredményességben általában meg sem közelíti a jó „házikenyeret”. A kenyércsali különösen akkor hatásos, ha etetőanyagunk bizonyos része áztatott, áttört kenyérből áll. Ha valaki szeretne a horgon kissé jobban tartó csalit készíteni, egy tojás sárgájával, valamint némi édes-nemes pirospaprikával

elkészítheti a neki szimpatikus állagú kenyércsali. (A paprika helyett egyesek vanília-cukrot tesznek a keverékbe.) Nem jó azonban, ha nagyon tömörre, keményre gyúrjuk, mert így közel sem olyan fogós, mintha kissé ragacosabb, pépszerűbb lenne. A megfelelő állagot úgy érhetjük el a legjobban, hogy a friss zsemle vagy kenyér belét egy percre vízbe helyezzük, majd a vizet kinyomva meggyúrjuk. Ez a gyurma-csali annál fogósabb, minél lágyabb.

Nagyobb dévérek igen kedvelik a teljes kukoricát. Ez tiszta, könnyen elérhető csali, de etetőanyag-adalékként is nagyon jó. Csalizásra a csőről óvatosan fejtjük le a szemeket, hogy a bennük levő édes nedv, a „tej” ne folyjék ki belőlük. A csalizásra szánt szemeket ujjaink közt óvatosan nyomkodjuk meg, hogy kissé puhábbak legyenek, mert így az óvatos dévér nagyobb kedvvel veszi fel. Etetésre viszont éppen a csőről késsel levágott, a tejet a vízben magukból kibocsátó szemek felelnek meg jobban.

Nem veti meg a dévér a tarhonyát, a „Pufi” jellegű csalikat, a palacsintatésztát, vagy a nem túl kemény nokedlit sem. A több tojással készített, esetleg vanília-cukorral ízesített nokedli, kellő szokatató etetéssel kiváló csali lehet. A főzésnél kicsit előbb le lehet venni a tűzről, mintha magunknak készítenénk, hogy kissé puhább legyen. Etetésre jók a nagyobb galuskadarabok is, de csalizáshoz olyan kisebb darabká-

A DÉVÉRKESZEG és horgászata

kat tegyünk a 8-10 sz. horogra, mely éppen rá való.

Folyóvízen a dévér gyakran felveszi a paducnak, márnának szánt szalonnakockát is. Mivel még a nagy dévérek is jobban kedvelik a kis falatokat, ezt a csalizásnál feltétlenül vegyük figyelembe.

Horgászversenyzők kiemelik, hogy a nagy dévérek „inaktív” etetőanyaggal köthetők legjobban helyhez. Ez azt jelenti, hogy az etetőanyagot úgy kell meg nedvesíteni, hogy annak szemcséi – még az olajos magvak, mint a napraforgó, vagy kendermag részecskéi is – vízzel kellően át legyenek itatva. Így a vízbe dobva nem emelkednek a felsőbb vízrétegbe, mint azt akkor tennék, ha a részecskék szárazon maradnának. Ezért a megnedvesítés és többszöri etetőanyag-szítán való áttörés után néhány óráig állni kell hagyni az anyagot, és szükség esetén újra meg kell nedvesíteni, illetve áttörni. Ha etetőanyagunk alapanyaga az áztatott kenyér, azt is érdemes durvább etetőanyag-szítán áttörni, hogy túl nagy falatok ne legyenek az etetőanyagban. Nagyrészt kenyérből álló etetőanyagot azonban csak olyan vízben szabad alkalmazni, ahol sok a hal, mert ez igen könnyen eltölti a halakat. Ha az első órában sok kapásunk van, de az idő múlásával egyre csökken a kapások száma, az nagy valószínűséggel a tületetés jele.

Jó és olcsó etetőanyag a kukoricadara, melyet úgy készítünk elő, hogy egy napig áztatjuk,

majd nagyobb fazékban felforraltjuk rajta a főzővizet. Amikor zubogva forr a víz, levesszük a tűzhelyről és nagymamáink „dunsztolási” módszeréhez hasonlóan újságpapírral, öreg pokróccal akadályozzuk meg a gyors lehűlést. Így viszonylag kevés energiafelhasználás mellett puhák lesznek a dara részecskéi, ami nagyon hasznos etetőanyag, vagy etetőanyag-alap. Szintén „pénztárca-kímélő” etetőanyag-alap a főtt burgonya, melyet szintén etetőanyag-szítán kell áttörni.

Horgászversenyzők még ennél is eredményesebben használják dévérre a kukorica-pogácsát, a „torteau de mais”-t, amit egy negyedóráig csupán annyi vízben áztatunk, amennyi éppen ellepi. Kellemes illata és enyhén édeskés íze szinte minden keszegfélére, fehérhalra jó hatást gyakorol.

Folyóvízben mindig ügyeljünk arra, hogy olyan mennyiségű töltő- és ragasztóanyag legyen etetőanyagunkban, mely biztosítja, hogy az etetőgombócok a nélkül érkezzenek a fenékre, hogy szétesnének, és csak bizonyos idő elteltével, fokozatosan oldódjanak, így hosszabb időn keresztül csalogatva a hala-

kat. Az agyag, a „Terre de riviére”, a PV-1 mind ezt a célt szolgálják. Álló víznél viszont már jóval kevésbé összeállóra kell keverni az anyagot, itt kifejezetten előnyös, ha a gombóc vizet érve szinte azonnal „nyit”, bizonyos része már a felszín közelében leválik, felhőszerűen hull alá, a fenéken pedig egy-két perc múlva elemeire esik szét.

Az etetésnél alapelv, hogy nagy dévérre horgászva az etetőanyagot csaknem teljes egészében a horgászat előtt dobjuk a horgászhelyre, a horgászat alatt pedig csak igen csekély mértékben etetünk, inkább csak csüzlizuk a földes szünyöglárvát vagy csontkukacot. A szaküzletekben többféle adalékanyag, illatosító kapható, mellyel feljavíthatjuk az etetőanyag csalogató hatását. Ezeket a „Bream”, „Brème”, vagy „Brasem” elnevezésű adalékokat azonban csak nagyon módjával, a csomagon feltüntetettől nem nagyobb mértékben kell az etetőanyaghoz keverni, mert túl töményen éppen ellenkező hatást válthatnak ki, mint amelyet szeretnénk. (Egy csomag a 17 literes etetővödörnek megfelelő etetőanyag-mennyiséghez bőven elegendő.) A porszerű aromákat a még száraz etetőanyaghoz, a folyadékokat legjobb az etetőanyag megnedvesítésére szánt vízbe adagolni a bekeverés előtt. Ezeknek azonban csak akkor tulajdoníthatunk jelentőséget, ha a vízben több horgász van egymás közelében. Egyedül horgászva elegendő a minden adalék nélküli, természetes ízű, illatú etetőanyag hatása.

A dévérkeszeg jellemző tulajdonsága, hogy kerüli az erős fényt. A Balatonon figyelhetjük meg legjobban, hogy partközeli horgászva a pirkadattól kb. nyolc óráig szépen kapó dévérek később már alig, vagy egyáltalán nem kapnak. Java részük, különösen a nagy, tapasztalt példányok visszahúzódnak a mélyebb vízbe. Igen eredményesen horgászatunk viszont éjjel, még a sekélyebb vízi szakaszokon is. Elsősorban az úszós horgászat ajánlható. Mióta forgalomba

kerültek a világító patronok, melyeket az erre a célra gyártott úszókba erősíthetünk, kiválóan megoldhatjuk úszónk láthatóságát. Minél sötétebb az éjszaka, annál jobban látjuk a zöldessárga vagy piros patronot. Kisebb távolságra horgászva elég, ha 3 mm-est, messzebbre viszont a 4.5 mm-est használjuk. Megoldható azonban a világítás egy jó „Aladdin” lámpával is, ennek egyetlen hátránya, hogy időközönként fel kell pumpálni, hogy jó fényt adjon. A lámpa erős fénye érdekes módon nem zavarja a dévéreket. Hogy a fény a horgászt se zavarja, vékony alumínium lemezből félkörívben meghajlított ellenzöt tegyünk a lámpa felénk eső részére, így csak a horgász helyre irányul majd fény. Ha ezt alkalmazzuk, nincs szükségünk világító patronra, legjobb, ha az úszó antennáját fehérre vagy transzparens-sárgára festjük. Ha valaki hozzá tud jutni, nagyon jól látható az olyan úszó, melynek antennájára, jelző végére a közlekedési táblákon alkalmazott fényviszszaverő fóliát ragasztunk.

Célszerű etetéssel nagy dévér-csapatokat csalhatunk, illetve tarthatunk a horgász helyen. Remek szórakozás úszós horgászat során figyelemmel kísérni az úszó lassú kiemelkedését, vagy látni, hogyan tűnik el úszónk vékony antennája a víz alatt. Sajnos legtöbb vizünkön a 15-50 dg-os dévérek vannak túlsúlyban. Folyóvízben viszont meglepően nagyokat is foghatunk, különösen nagyok a botos szerelékkel vagy feederbottal, amikor a csali stabilan áll a fenéken. Hogy a nagyobbakat „szeliktáljuk ki”, kissé nagyobb csallival, illetve úgy tehetünk valamit, hogy nem az etetés közepontjában, hanem attól kissé távolabb horgászunk. Így ugyan nem lesz annyi kapásunk, mint ha az etetés közepén horgásznánk, de a fogott halak átlagsúlya általában nagyobb lesz.

Talán kissé részletesebben foglalkoztunk a dévér horgászatával, amit azonban indokolhat az, hogy szinte valamennyi keszegfélére („fehérhalra”) érvényesek a leírtak, sőt, gyakran a ponty horgászat is eredményesebb a „keszegnek való”, könnyű felszereléssel.

FERENCZY DÉNES

